

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2010, Volume: 5, Number: 1, Article Number: 2B0048

SPORTS SCIENCES

Received: September 2009

Accepted: March 2010

Series : 2B

ISSN : 1308-7312

© 2010 www.newwsa.com

Zekai Pehlivan

Gülistan Alkan

Mersin University

zpehlivan_59@hotmail.com

Mersin-Turkey

**BEDEN EĞİTİMİ DERSİNDE İŞBİRLİKLİ ÖĞRETİM YÖNTEMİNİN DUYUŞSAL ÖZELLİK
ve MOTOR BECERİ ERIŞİ DÜZEYİNE ETKİSİ**

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; işbirlikli ve geleneksel öğretim yöntemlerinin beden eğitimi dersinde çocukların duyuşsal özellik ve psikomotor beceri alanlarındaki erişim düzeylerine etkisini test etmektir. Öntest-sontest modelinde planlanan bu araştırmanın deney grubu yaş ortalaması $M=12.51$, $SD=0.50$ olan ($n=53$), kontrol grubu ise yaş ortalaması $M=12.54$, $SD=0.50$ olan ($n=50$) öğrenciden oluşmuştur. Yedi hafta boyunca deney grubuna işbirlikli öğretim yöntemi, kontrol grubuna da geleneksel öğretim yöntemleri uygulanmıştır. Duyuşsal özelliklerle ilgili veriler "Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği", motorsal becerilere ilişkin veriler ise "Psikomotor Beceri Gelişimi Gözlem Formu" ile toplanmıştır. Sontest sonuçlarına göre; duyuşsal özellik geliştirmede tutum puanları arasındaki fark her iki öğretim yöntemi açısından anlamlı bulunmazken; motor beceri geliştirme açısından işbirlikli öğretim yönteminin daha etkili olduğu görülmüştür ($p<0.05$).

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi, İşbirlikli Öğretim,
Geleneksel Öğretim Yöntemleri,
Duyuşsal Özellik, Motor Beceri

**EFFECT OF COOPERATIVE TEACHING METHOD ON AFFECTIVE CHARACTERISTIC AND
MOTOR SKILL LEVEL IN PHYSICAL EDUCATION COURSE**

ABSTRACT

The purpose of this study is to test the effect of cooperative learning method with traditional teaching methods on affective characteristic and psychomotor skill level. This study was designed as pre and post test style and mean age of experiment group and control group was $M=12.51$, $SD=0.50$ and ($n=53$) and $M=12.54$, $SD=0.50$ ($n=50$) and respectively. Cooperative learning method was applied to experiment group and traditional teaching methods was applied to control group for seven weeks. Data related to affective characteristic and psychomotor skills were collected with "Physical Education Class Attitude Scale" and "Psychomotor Skill Development Observation Form" respectively. According to post test results; in developing affective characteristic the difference was not significant between attitude scores of both teaching method. However, cooperative learning method was more effective in development of motor skill development ($p<0.05$).

Keywords: Physical Education Course, Cooperative Learning,
Traditional Teaching Methods, Affective Characteristic,
Motor Skill

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Çocuklar yaşamı sever. Çocuklar için öğrenme doğal bir süreçtir (Gallahue, 1987). Öğrenme konusunda çocuklar yetişkinlere oranla daha kuvvetli ve güçlüdürler. Ancak, çocuklar doğal olarak başarısız olma korkusu yaşarlar. Öğretim ortamı uygun biçimde düzenlenmediğinde çocuklar öğrenme arzularını kaybederler. Diğer taraftan, çocuklara deneme olanağı verildiğinde de kendi kendilerine daha çabuk ve kalıcı olarak öğrenebilmektedirler. Çocuklara yönelik öğrenmenin önemi ise bir durum karşısında adaletli biçimde kendini tatmin etmenin yollarını bulmak ve keşfetmek olarak tanımlanmaktadır (Vannier ve Foster, 1968; Griffin ve Mitchell, 1997; Uluğ, 1999).

Johnson ve Johnson (2000), öğrenme ortamlarının temelde üç kategoriye ayrılabilirliğini belirtmektedirler. Bunlar: (1) Kazanan ve kaybedenin olduğu ve "en iyiyi" ortaya çıkarmak için öğrencilerin birbirleriyle yarıştığı "yarışmacı öğrenme", (2) öğrencilerin tek başlarına çalıştığı "bireyselleştirilmiş öğrenme" ve (3) grup üyelerinin birlikte kazandığı veya birlikte kaybettiği ve ortak amaç doğrultusunda yapılan "işbirliğine dayalı öğrenme" ortamlarıdır.

Dewey (1957) işbirliğini, demokratik yaşamın bir gereği olarak görmekte, işbirliği becerilerinin kazanılabilmesi için sınıfta işbirliğine yer verilmesi gerektiğine inanmaktadır. Böylece, öğrenciler yalnızca seçim yapmayı, kararlara katılmayı değil, aynı zamanda başkalarının haklarına saygı göstermeyi, onları anlamayı ve başkaları ile birlikte çalışmayı da öğrenebileceklerini ileri sürmektedir. Eğer öğretmen bireysel özelliklere göre özel bir program planlarsa, öğrenci bu program içerisinde bireysel özelliğini dikkate alarak seçici davranabilir (Vannier ve Foster, 1968). Bu nedenle, bireyselleştirilmiş ve işbirliğine dayalı öğrenimde öğrenci kendisinden beklenen görevleri gösterir ve oluşturulan setlerde de arkadaşlarıyla daha etkin ve coşkulu çalışır (Smith ve Cestaro, 1998). Bu nedenle, işbirliğine dayalı öğretim yöntemi; düşük becerili çocukları motive etmede ve onlara özellikle yardımcı olabilmeye etkin bir öğretim yöntemidir (Graham, 2001). Başka bir anlatımla, işbirliğine dayalı öğretim yönteminde her düzeydeki öğrenci öğrenebilmektedir (Johnson ve Johnson, 2000).

İşbirlikli öğrenme yöntemi (cooperative learning), "öğrencilerin, sınıf ortamında küçük karma gruplarla -bir sorunu çözmek ya da bir görevi yerine getirmek üzere- ortak bir amaç doğrultusunda, birbirlerinin öğrenmelerine yardımcı oldukları, birlikte çalışma yoluyla bir konuyu öğrenme yaklaşımıdır" (Sharan, 1994). Başka bir anlatımla; genelde grup başarısının değişik yollarla ödüllendirildiği bir öğrenme yöntemi olarak tanımlanmaktadır (Gömlüksiz, 2001, Açıköz, 1992). Buna karşın, işbirlikli öğrenme grupları; proje grupları, laboratuvar grupları ve okuma grupları gibi diğer grup tekniklerinden farklıdır. İşbirlikli öğrenme ortamında, işbirlikli öğrenme yönteminin başarısı; pozitif dayanışma, bireysel sorumluluk, yüz yüze etkileşim, sosyal becerilerin kullanılması ve grubun kendi kendini değerlendirerek geliştirmesi gibi öğelere sahip oluş derecesine bağlıdır (Johnson ve ark., 1998).

İşbirlikli öğretim yöntemi; dersin veya konunun amacı ve grubun özelliğine bağlı olarak dokuz değişik alt teknik biçiminde uygulanmaktadır (Açıköz, 1992; Sharan, 1994). Bunlar: (1) Öğrenci takımları, (2) grup araştırması, (3) işbirliği-işbirliği, (4) birlikte öğrenme, (5) akademik çelişki, (6) birleştirme I, (7) birlikte soralm birlikte öğrenelim, (8) buluş ve (9) birleştirme II olarak belirlenmiştir.

Bir grup çalışmasının işbirlikli öğrenme olabilmesi için; gruptaki öğrencilerden beklenen hem kendilerinin hem de diğerlerinin öğrenmesini en üst düzeye çıkarmaya çalışmak temel amaçtır. Bir başka deyişle, işbirlikli öğrenme öyle düzenlenir ki gruptaki her üye

gruptaki diğer üyeler başarmadan kendisinin de başaramayacağını bilir ve bu nedenle diğer arkadaşlarının öğrenmesine yardımcı olur. Sonunda elde edilen başarı tek tek bireylerin katkısıyla elde edilmiş grup başarısıdır. İşbirlikli öğrenmenin gerçekleşebilmesi için bir gruptaki bireylerin birbirinden bağımsız olarak görevin bir kısmını yapmaları da yeterli değildir. İşbirliği için öğrencilerin birbiriyle etkileşerek birbirine yardımcı olması ve ortak bir ürün ortaya koyması esastır (Sharan, 1994; Açıköz, 1992).

Okulda akademik öğrenme alanları bilişsel yeterlikler, devinişsel beceriler ve duyuşsal özellikler olarak belirlenmiştir (Ertürk, 1979). Öğrenme alanları içerisinde temel bir öge olan duyuşsal özellikler ise başarıyı etkilemektedir (Bloom, 1979). İşbirliğine dayalı öğretim yönteminin bir çok yararları arasında öğrencilerin okula devamını arttırma, okula ve derse karşı olumlu tutumlar kazandırma yer almaktadır (Saban, 2000; Johnson ve ark., 1995). Dolayısıyla duyuşsal alanı içeren tutumlar davranışı davranışlar da tutumları etkilemektedir (Feldman, 1996:605). Tutumlar davranışların önemli bir yordayıcısı olduğundan dolayı (Erkuş ve ark., 2000) öğrencilerin duyuşsal özelliklerinin yüksekliği beden eğitimi derslerine istekli katılımı, beceri öğreniminde özel çaba harcamayı da beraberinde getirecektir. Bu nedenle öğrencilerin duyuşsal özelliklerini olumlu yönde arttırmak beceri öğrenimindeki başarısını etkileyebilecektir.

Öğrenciler ve onların öğrenimine dayalı yeni bir bakış açısıyla beden eğitiminin geliştirilmesi, çocuklar açısından yaşamsal bir önem taşımaktadır. İşbirliği ile öğrenme, beden eğitiminin bu şekilde geliştirilmesi için etkili bir yol olarak görülmektedir (Grineski, 1996). Bu bağlamda, çocuğu beden eğitimi dersi için motive etmede; çocuğun yapacağı görevlerde "başarıya adapte olması" (success oriented), "içsel olarak motive olması" (intrinsically motivating) ve "uygun gelişim göstermesi" (developmentally appropriate) gibi üç anahtar durum gözetilmektedir. Bu üç anahtar durum ile çocukları beden eğitimi dersine motive etmede en uygun öğretim yöntemi bireyselleştirilmiş ve işbirlikli öğretim yöntemi görülmektedir (peer tutoring and cooperative learning) (Graham, 2001). Dolayısıyla işbirliğine dayalı bir öğrenme ortamında çocuk bilgiyi zihninde yeniden yapılandırarak farklı sonuçlara ulaşabilmekte, öğrenenlerin olayları fiziksel dünyayla etkileşerek ve yorumlayarak kendi kavramalarıyla anlamlandırabilmektedir (Fensham ve ark., 1994).

Bu konuda yapılan araştırmalara bakıldığında; çoğunlukla bilişsel öğrenme süreçlerinin erişti düzeylerini test etmeye yönelik olduğu görülmektedir (Açıköz, 1992). Bu konuyla ilgili yapılan araştırma kapsamındaki tezler tarandığında (YÖK, 2010); fen ve teknoloji, müzik ve sanattan yabancı dil öğretimi ve beden eğitimine kadar çok sayıda disiplinde akademik başarı, tutum, öğrenme stratejileri, hatırd tutma, sınıf yönetimi, sınıf atmosferi, okuduğunu anlama, hatırd tutma, başarı güdüsü, kaygı, eleştirel düşünme, beceri kazanımı, kavram yanılgıları gibi farklı değişkenler kullanılarak işbirlikli öğretim yönteminin etkileri üzerine araştırmalar yapıldığı görülmektedir (<http://tez2.yok.gov.tr/>). Genelde öntest-sontest biçiminde deneysel türde dizayn edilen bu çalışmalarda; işbirlikli öğretim yönteminin geleneksel öğretim yöntemlerine göre daha kalıcı izler bıraktığı biçiminde sonuçlara ulaşıldığı anlaşılmaktadır. Örneğin, Bozkurt ve arkadaşları (2008) fen ve teknoloji dersinde işbirliğine dayalı öğretim yönteminin uygulandığı deney grubunun, geleneksel öğretim yöntemlerinin uygulandığı kontrol grubuna göre akademik başarı açısından daha etkili olduğu; Bozdoğan ve arkadaşları (2006) da yaptıkları araştırmada; çocukta bilişsel süreç geliştirmede işbirlikli öğretim yönteminin kontrol grubuna oranla daha etkili olduğunu rapor etmişlerdir. Beceri öğrenimi alanında yapılan çalışmalar oldukça sınırlıdır. Bu alanda Sertaş (1998) ilköğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersinde yarışmalı ve işbirlikli öğretim yöntemlerinin motor beceri öğrenimi üzerine etkisini araştırmış ve

işbirlikli öğretimin daha etkili olduğunu bulmuştur. Ayrıca Özcan (2009) tarafından yapılan başka bir çalışmada da; beden eğitimi derslerinde badminton becerisi öğretiminde aktif öğrenme kapsamında kullandığı işbirlikli öğretim yönteminin, komutla öğretim yöntemine oranla öğrencilerin derse karşı tutumları ve motor beceri erişim düzeyleri üzerine olumlu bir etkisinin olduğunu rapor etmiştir.

Buradan hareketle bu araştırmanın genel amacı; işbirlikli öğretim yönteminin beden eğitimi dersinde çocukların duyuşsal özellik ve motorsal beceri alanlarındaki erişim düzeylerine etkisini komutla öğretim yöntemiyle karşılaştırarak belirlemektir.

Bu genel amaç doğrultusunda aşağıda belirtilen sorulara yanıt aranmıştır;

- Beden eğitimi dersinin işbirliğine dayalı öğretim yöntemi ile işlenmesi çocuğun duyuşsal özelliğini olumlu yönde etkilemekte midir?
- Beden eğitimi dersinin işbirliğine dayalı öğretim yöntemi ile işlenmesi çocuğun motor beceri düzeyini artırmakta mıdır?

2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Tam öğrenmenin oluşabilmesi için çocuğun bilişsel yeterliği, devinişsel becerisi ve duyuşsal özelliğinin istendik düzeyde olması gerekir. Başka bir anlatımla, bir konuda tam öğrenmenin kanıtı olarak; o konu ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmak, bu bilgiyi uygulamaya dönüştürebilmek ve öğrenmeye çalışılan konu veya alana yönelik ilgi, istek ve tutumunun yüksek olmasını gerektirir. Bu nedenle, beden eğitimi dersinde öğretim programının amacına ulaşabilmesi için öğrenmelerin izli olması beklenmektedir. Bu da öğretimde kullanılan öğretim yöntem ve teknikleriyle doğrudan ilişkilidir. Hangi yöntemin çocuğun duyuşsal özelliği ve motor becerisini geliştirmede daha etkili olduğunu bilmek ve öğretmenlerin de bu yönde öğrenme durumlarını belirleme ve uygulama yapmaları eğitimin niteliğini artıracakları için bu çalışma önemli bulunmuştur.

3. DENEYSSEL ÇALIŞMA (EXPERIMENTAL METHOD-PROCESS)

Bu çalışma öntest-sontest deney ve kontrol gruplu deneme modelinde tasarlanmıştır. Araştırmaya yaş ortalaması $M=12.52$, $SD=0.50$ ($M_{deney}=12.51$, $SD=0.50$; $M_{kontrol}=12.54$, $SD=0.50$) olan ilköğretim okulu 6. ve 7. sınıflardan toplam 103 öğrenci katılmıştır (Deney=53, Kontrol=50). İki grubun yaş ortalamaları arasındaki fark istatistik olarak 0.05 hata payı düzeyinde anlamlı bulunmamıştır [$t_{(101)}=0.308$, $p=0.759$]. Araştırmanın deney grubuna katılanların %50.1'i erkek ($n=27$), %49.0'ı kız ($n=26$); kontrol grubunun ise %58.0'ı erkek ($n=29$), %42.0'ı kız ($n=21$) öğrencilerden oluşturulmuştur. Deney ve kontrol gruplarında bulunan öğrenci sayıları arasındaki fark istatistiki olarak anlamlı bulunmamıştır ($X^2=0.516$, $df=3$, $p>0.05$).

Grupları homojen hale getirmede bozucu etkisi olduğu düşünülen akademik başarı ve aktif olarak spora katılıp katılmadıklarına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 1 ve 2'de verilmiştir.

Tablo 1. Deney ve kontrol gruplarının akademik başarısına ilişkin dağılımı

(Table 1. Distribution of academic achievement of experiment and control groups)

Gruplar	İyi		Orta		Zayıf		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Deney	14	26.4	28	2.8	1	20.6	53	51.5
Kontrol	15	30.0	23	6.0	2	24.0	50	48.5
Toplam	29	28.2	51	9.5	3	22.3	103	100.0

$X^2=0.481$, $df=2$, $p>0.05$

Tablo 1'de deney ve kontrol gruplarının akademik başarılarına

göre frekans dağılımı incelendiğinde gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($\chi^2=0.481$, $df=2$, $p>0.05$).

Tablo 2. Deney ve kontrol gruplarının aktif olarak spora katılımlarına ilişkin dağılım.

(Table 2. Distribution of active sport participation of experiment and control groups)

Gruplar	Evet		Hayır		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Deney	8	7.8	45	43.7	53	51.5
Kontrol	10	9.7	40	38.8	50	48.5
Toplam	18	17.5	85	82.5	103	100.0

$\chi^2= 0,429$, $df= 1$, $p>0.05$.

Tablo 2’de deney grubunun %43.7’si, kontrol grubunun da %38.8’i düzenli olarak spora katılmadıkları gözlenmiştir. Spora aktif katılım katılmama değişkenine göre her iki grubun frekans dağılımları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($\chi^2=0,429$, $df= 1$, $p>0.05$)

- **Veri Toplama Araçları (Instrumets):** Araştırma grubunun duyuşsal özelliklerine yönelik veriler Pehlivan (1998) tarafından geliştirilen ve güvenilirlik katsayısı Cronbach Alpha=.93, ölçüt bağıntılı geçerliği nokta çift serili korelasyonu r_{pq} .261 olan ve 22 maddeden oluşan beşli Likert tipi “Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” (BEDTÖ) ile toplanmıştır. Ölçek tek boyutlu olup, ölçekten alınabilecek en düşük puan 22, en yüksek puan ise 110’dur. Araştırmaya katılanların motor becerilerine ilişkin veriler ise; araştırmacılar tarafından Gallahue (1987) ve Grineski (1999)’nin çalışmalarından yararlanılarak geliştirilen “Psikomotor Beceri Gelişimi Gözlem Formu” aracılığı ile toplanmıştır. Gözlem formu; lokomotor ve manipülatif olarak iki beceri gözlem formundan oluşmaktadır. Locomotor beceri gözlem formunda; koşma, sıçrama, galop koşusu, atlama, sekme ve yuvarlanmadan oluşan toplam altı; manipülatif beceri gözlem formunda ise el ile atma, yakalama, elle vurma, el ile top sürme ve degaj becerilerini kapsayan beş beceri bulunmaktadır. Her iki gözlem formu dereceleme ölçeği biçiminde hazırlanmıştır. Gözlenen davranışların düzeyi; “çok iyi” (5), “iyi” (4), “orta” (3), “kötü” (2) ve “çok kötü” (1) olarak puanlanmaktadır. Her iki gözlem formundan alınabilecek puan aralığı 11-55 arasındadır.
- **Deney Düzenliği ve Süreci (Procedures and Process):** Bu araştırmada deney grubuna işbirlikli öğrenme yöntemlerinden Johnson ve Johnson (1994) tarafından geliştirilen “birlikte öğrenme” tekniği (Açıkgöz, 1992); kontrol grubuna ise “geleneksel öğretim” yöntemleri kullanılmıştır (Yavaş ve İlhan, 1997: 56). Araştırma süreci aşağıda belirtilen ilkeler doğrultusunda dizayn edilmiş ve yürütülmüştür;
 - Araştırma grupları 6. ve 7. sınıf öğrencilerinden oluşturulmuştur.
 - Milli Eğitim Bakanlığı Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı doğrultusunda sekiz haftalık bir program hazırlanmış ancak bozucu çevresel faktör denetlenemez hale geldiği için araştırma yedi hafta sürdürülmüştür.
 - Hazırlanan program içeriği her iki gruba uygulanmıştır. Ancak deney grubunda dersler işbirliğine dayalı öğretim yöntemiyle, kontrol grubunda ise geleneksel (komutla öğretim, gösterip yaptırma, alıştırmaya) öğretim yöntemleriyle işlenmiştir.

- Deneysel grupları heterojen biçimde ve 5-6 öğrenciden oluşturulmuştur. Dört haftalık öğretim programı sonunda gruplar dağıtılmış ve yeni gruplar oluşturulmuştur. Grupta sorun çıktığı zaman grubu dağıtmak yerine birlikte çalışma becerileri öğretilmiştir.
- Grupların birbirlerini rahatsız etmeden çalışabilmeleri için olabildiğince uzak tutulmaları sağlanmıştır.
- Dersin başında konuya ilişkin bilgiler sözlü olarak her iki gruba da verilmiş ve öğrencilerin ne yapacakları ve nasıl yapabilecekleri açıklanmıştır. Bunun yanı sıra konuya ilişkin becerilerin nasıl yapıldığını gösteren ve açıklayan yazılı materyaller sadece deney grubuna dağıtılmıştır.
- Gruplar verilen görevi yerine getirirken ortaya çıkan sorunların çözümünde öğretmen rehber olmuştur.
- Deneysel grubunda her ünitenin sonunda yapılan gruplararası yarışmalarda grup üyelerinin beceriye ilişkin başarıları grup olarak ödüllendirilmiştir.
- Araştırma süresince öğrencilere bir teste tabi tutulduklarına ilişkin bilgi verilmemiştir.
- Beden eğitimi dersleri her iki grupta da aynı öğretmen tarafından yürütülmüştür. Bu durum, değişik öğretmenlerin öğretmenlik becerilerindeki farklılıklardan kaynaklanabilecek bozucu etkileri önlemek için uygun görülmüştür.
- Objektif olunması amacıyla öntest ve sontest için veriler toplanırken; okulun beden eğitimi öğretmeni ve beden eğitimi ders saatleri kullanılmamıştır. Tutum ölçeği öğrencilere araştırmacılar tarafından dağıtılmış ve gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra her bir tutum maddesi teker teker okunarak öğrencilerin yanıtlamaları istenmiştir. Öğrenciler olabildiğince birbirinden bağımsız hale getirilerek birbirlerini etkilemeleri engellenmiştir.
- Beceri Gözlem Formu; becerilerin özelliğine göre konu alanlarında uzman iki beden eğitimi öğretmenliği bölümü son sınıf öğrencisi ve dört öğretim görevlisi tarafından bağımsız olarak doldurulmuş ve sonra ortalamaları alınmıştır. Araştırmada yanlılığın olmaması için gözlem formunu dolduranlara deney ve kontrol grupları hakkında bilgi verilmemiştir. Verilerin toplanması sırasında lokomotor ve manipülatif beceri üç ölçüm masası ayrı ayrı oluşturulmuş, önce öğretmen beceriyi göstermiş daha sonra öğrenci beceriyi iki kez tekrar etmiştir. Locomotor becerileri bitiren öğrenci manipülatif beceri alanına geçmiştir. Test işlemleri esnasında sırası gelen öğrencinin dışındaki tüm öğrenciler başka bir sahada tutulmuştur. Puanlamalar; "çok iyi" (5), "iyi" (4), "orta" (3), "kötü" (2) ve "çok kötü" (1) kategorilerine göre bağımsız ve tarafsız olarak yapılmıştır. Öğrencilerin bir beceriye ait puanı, üç gözlemcinin verdiği puanların ortalaması alınarak hesaplanmıştır.
- Öntest sonucunda deney ve kontrol gruplarının homejenliğini (cinsiyet, yaş, motor beceri, duyuşsal özellik değişkenleri açısından) bozan toplam 19 öğrenci araştırma kapsamı dışında tutularak grupların homojenliği sağlanmıştır.
- **Verilerin Analizi (Data Analysis):** Araştırmada toplanan verilerin analizlerinde frekans dağılımı (f), yüzdeler (%), ki-kare (X^2), aritmetik ortalama (M) ve standart sapmayla (ss) birlikte bağımlı ve bağımsız gruplar için t testi istatistik teknikleri kullanılmıştır. Hata payına 0.05 düzeyinde bakılmıştır.

4. BULGULAR (FINDINGS)

Bu bölümde araştırmaya katılan deney ve kontrol gruplarının beden eğitimi dersine yönelik tutum puanaları ile motor beceri testlerinden aldıkları puan ortalamalarına ilişkin öntest ve sontest istatistik sonuçları yer almaktadır.

Tablo 3. Gruplarının tutum ve motor becerilerine ilişkin öntest bağımsız gruplar için *t*-testi sonuçları
(Table 3. Pre-test independent t-test results of attitude and motor skill scores)

Değişkenler	Gruplar	n	M	Sd	df	t	p
Tutumlar	Deney	53	65.26	6.71	101	-0.115	0.505
	Kontrol	50	65.12	5.94			
Motor Beceri	Deney	53	31.58	5.28	101	-0.087	0.121
	Kontrol	50	31.70	7.66			

Tablo 3'te deney ve kontrol grupları beden eğitimi dersi tutum ölçeğinden ve motor beceri ölçeklerinden aldıkları öntest puanları arasındaki fark istatistiki olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 4. Grupların tutum ve motor beceri testine ilişkin sontest bağımsız gruplar için *t*-testi sonuçları
(Table 4. Post-test independent t-test results of attitude and motor skill scores)

Değişkenler	Gruplar	n	M	SD	df	t	p
Tutumlar	Deney	53	67.00	10.50	101	1.447	0.151
	Kontrol	50	70.45	13.52			
Motor Beceri	Deney	53	42.17	4.81	101	4.237	0.000*
	Kontrol	50	37.97	5.25			

* $p<0.05$

Tablo 4'de deney ve kontrol gruplarının sontest tutum puanlarına ilişkin *t* testi sonuçları verilmiştir. İşbirliğine dayalı öğretim yöntemi, duyuşsal alanla ilgili tutumlar üzerinde, kontrol grubuna oranla anlamlı bir farklılık yaratmamıştır. Buna karşın, işbirlikli öğretim yöntemi motor beceri gelişimi değişkeni üzerinde geleneksel öğretim yöntemlerine oranla anlamlı bir etkisi gözlenmiştir ($p<0.05$).

Tablo 5. Grupların tutum ve motor beceri testine yönelik öntest-sontest arasındaki erişim düzeyine ilişkin bağımlı gruplar için *t*-testi sonuçları

(Table 5. Dependent t-test results of pretest-posttest for attitude and motor skill test)

Değişkenler	Gruplar	n	Ön Test		Son Test		f	t	p
			M	D	M	D			
Tutumlar	Deney	3	5.26	.70	7.00	0.50	2	1.28	0.206
	Kontrol	0	5.12	.94	0.45	3.52	9	2.708	0.009*
Motor Beceri	Deney	3	1.58	.28	2.17	.81	2	21.80	0.000*
	Kontrol	0	1.69	.67	7.97	.25	9	6.63	0.000*

* $p<0.05$

Tablo 5'de "tutum" değişkeni açısından işbirlikli öğretimin uygulandığı deney grubunun erişim düzeyinde artış olmasına rağmen, iki grup arasındaki fark anlamlı bulunmazken; geleneksel öğretim yöntemlerinin uygulandığı kontrol grubundaki erişim düzeyi anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). Motor beceri değişkeni açısından ise uygulanan işbirlikli öğretim ve geleneksel öğretim yöntemlerinin her ikisinin de motor beceri erişim düzeyi üzerinde etkili olduğu bulunmuştur ($p<0.05$).

5. TARTIŞMA (DISCUSSIONS)

Eğitimde başarıyı etkileyen bir başka değişken öğrencinin konuya, okula ve öğretmene ilişkin tutumlarıdır. Öğrencinin eğitimle ilgili tutumlarının olumlu olması onun başarısını arttıracaktır. Yapılan araştırmalar işbirlikli öğrenmenin öğrencinin okul ve öğrenme ile ilgili tutumlarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir (Açıkgöz, 1992). Ancak bizim yaptığımız bu araştırma sonuçlarına göre duyuşsal özellikler bağlamında beden eğitimi dersine yönelik "tutum" değişkeni açısından sontest puanlarına göre her iki grup arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (Tablo 4). Bununla birlikte, işbirlikli öğretim yönteminin uygulandığı deney grubunun öntest ve sontest tutum puanları arasındaki farklılık da yine anlamlı bulunmamıştır (Tablo 5). Buna karşın, geleneksel öğretim yöntemlerinin uygulandığı kontrol grubunun tutum puanlarında beklentinin aksine anlamlı bir artış olduğu gözlenmiştir. Tutum değişkenine ilişkin kontrol grubunda ortaya çıkan bu anlamlı artış; beden eğitimi derslerinin yürütülmesinde öğretmen merkezli bir öğretimin çocukların derse karşı olumlu bir tutum geliştirmelerinde; öğretmenlerin kontrol grubuyla düzenli ders işleminin, çocuklara sorumluluk almayla ilgili bir görev verilmeden öğretmenin onlarla meşgul olmasının ve çocukların da bu durumdan hoşlanmalarının bir sonucu olarak açıklanabilir. Diğer taraftan, deney grubunun "tutum" puanlarının anlamlı biçimde artış göstermemesini ise yine sorumluluk alarak bir görevi yerine getirmeye ilişkin çalışma alışkanlıklarının olmayışından kaynaklandığı biçiminde yorumlayabiliriz.

Diğer bir bakış açısıyla bu çalışmada; her iki grubun tutumlara ilişkin puan farkı anlamlı olmamasına rağmen her iki grubun tutum puanlarında matematiksel olarak artış meydana gelmiştir. Bu durum beden eğitimi dersinin özelliğinden kaynaklandığı biçimde açıklanabilir. Çünkü beden eğitimi ders konuları hangi yöntemle işlenirse işlensin çocuklar beden eğitimi derslerini sevmektedirler. Yapılan birçok araştırma sonucu da bunu desteklemektedir. Corbin ve Chevrette (1974) bir dönemlik beden eğitimi dersi sonunda üniversite öğrencilerinin tutumlarında olumlu değişiklik olduğunu bulmuştur. Basnavi (1986) de yaptığı çalışmada; lise öğrencileri ve öğretmenlerinin hepsinin beden eğitime karşı olumlu tutum gösterdiklerini, aralarında anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir. Öte yandan, Clarke ve Clarke (1987) çalışmalarında bireylerin beden eğitime karşı olumlu tutumları, onların fiziksel aktivitelere katılmalarında önemli bir motivasyon unsuru olduğunu belirtmişlerdir (Akt. Koçak ve Kirazcı, 1997). İlköğretimden yetişkin eğitime kadar, bütün düzeylerde ve matematikten coğrafyaya kadar birçok alanda işbirlikli öğrenmenin akademik ve duyuşsal başarıyı arttırdığı söylenebilir. Bazı araştırmalarda işbirlikli öğrenme gruplarının başarısının kontrol grubundakilerle eşit ya da düşük çıkmış olması bu sonucu değiştirmez (Açıkgöz, 1992).

Grupların sontest motor beceri erişimi düzeyleri arasındaki puan farkı işbirlikli öğretim yönteminin uygulandığı deney grubunun lehine istatistiksel olarak önemli bulunmuştur (Tablo 4). Bununla birlikte her iki grubun motor beceri erişimi düzeyleri arasındaki öntest-sontest puan farkları da anlamlı bulunmuştur (Tablo 5). Bu sonuçlar bize; her iki yöntemin de motor beceri gelişiminde etkili olduğunu, ancak işbirliğine dayalı öğretim yönteminin geleneksel öğretim yöntemlerine oranla daha etkili olduğunu göstermektedir. Önemli bulunan bu farkın işbirlikli öğretim yönteminin öğrenciler üzerinde bıraktığı olumlu etkiden kaynaklandığı söylenebilir. Çünkü, işbirlikli öğretim sonucunda yarışmaların yapılması ve ödüllerin verilmesi öğrencileri daha fazla öğrenmeye yönlendirmektedir. Deney grubunda derslerin zevkli geçmesi, öğretmenin fazla müdahale etmemesi, öğrencinin kendi hızıyla hareket etmesi ve arkadaşlarıyla tatlı bir yarış içerisinde olması beceri öğrenimini etkilediği biçiminde açıklanabilir. Brown ve Palinssar'a (1989) göre, işbirlikli öğrenmenin etkililiği Piaget ve Vygotsky tarafından da uygulanmış olan "sosyal etkileşime"

dayanmaktadır. Sosyal etkileşim ortamlarında; bilişsel yükün paylaşılması, öğrencilerin model alabilecekleri bilişsel süreçleri gözleyebilme olanağına sahip olması, daha iyi bilenlerin bildiklerini bilmeyenlerle paylaşması, gruplarda görüş ayrılıklarının çıkması ve bunu gidermeye çalışan öğrencilerin bilgileri ayrıntılarıyla işlemesi, bilgi ve becerinin doğruluğunu kanıtlamak zorunda kalmaları ve öğrendiklerini içselleştirme gibi etkenler sonucunda öğrenmenin kolaylaştığı sonucuna varabiliriz.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND COMMENDATIONS)

Sonuç olarak, bireysel farklılıkların esas olduğu çağımızda öğrenme-öğretme sürecinde öğretim hizmetinin niteliğini arttırmak ve kalıcı bir öğrenmenin sağlanabilmesinde derslerin eğlenceli hale gelmesi önemlidir. Eğitimin genel amaçlarını gerçekleştirmede işbirlikli öğretim yönteminin özelliğinden dolayı bu sürece yardımcı olacağı söylenebilir. Diğer yandan bireysel olarak her öğrencinin kendi yetisi doğrultusunda gruba katkı sunması öğrenme düzeyini arttıracaktır. Bu nedenle beden eğitimi derslerinde işbirlikli öğretim yöntemini kullanmak sınıftaki her öğrencinin öğrenmesine katkı sağlayabileceği söylenebilir.

Elde edilen bulgular ışığında şunlar önerilebilir;

- Eğitimin genel amaçları doğrultusunda beden eğitimi derslerinden yeterli bir verim alınabilmesi için işbirlikli öğretim yönteminin derslerde kullanılması yönünde beden eğitimi öğretmenleri ve beden eğitimi öğretmeni yetiştiren öğretim kurumları bu yönde eğitilmelidir.
- Benzer araştırma daha uzun sürede farklı yaş gruplarıyla yapılmalıdır.
- 3 Bilişsel yererlikleri de kapsayacak biçimde farklı değişkenler kullanılarak yeniden test edilmelidir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

- Açıköz, K., (1992). İşbirlikli Öğrenme: 'Kuram, Araştırma, Uygulama'. Malatya: Uğurel Matbaası.
- Arıcı, H., (2000). Okullarda Beden Eğitimi. Ankara: Bağırhan Yayınevi
- Bloom, B.S., (1979). İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme. (Çev. D.A. Özçelik), Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Bozdoğan, A.E., Taşdemir, A. ve Demirbaş, M., (2006). Fen bilgisi öğretiminde işbirlikli öğrenme yönteminin öğrencilerin bilimsel süreç becerilerini geliştirmeye yönelik etkisi, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 7 (11), 23-36.
- Bozkurt, O., Orhan, A.T., Keskin, A. ve Mazi, A., (2008), Fen ve teknoloji dersinde işbirlikli öğrenme yönteminin akademik başarıya etkisi, TSA, 12 (2), 62-78.
- Brown, A.L. and Palincsar, A.S., (1989). Guided, Cooperative Learning and Individual Knowledge Acquisition. In (Resnick, B. L), Knowing, Learning and Instruction: Essays in Honor of Robert Glaser. Hillsdale: Lawrence Erlbaum, p. 393-451.
- Dewey, J., (1957). Experience and Education. New York:MacMillan.
- Feldman, R.S., (1996). Understanding Psychology. New York: McGraw-Hill.
- Fensham, P., Gunstone, P., and White, R., (1994). The Content of Science. The Falmer Press.
- Gallahue, D.L., (1987). Developmental Physical Education For Today's Elementary School Children. New York: Macmillan Publishing Company.
- Gömleksiz, M., (1997). Düzey Kümeleri. Adana: Baki Kitap ve Yayınevi.
- Graham, G., (2001). Teaching Children Physical Education

- "Becoming a Master Teacher". IL: Human Kinetics
- Griffin, L.L., Mitchell, S.A., and Oslin, J.L., (1997). Teaching Sport Concepts and Skills: A Tactical Games Approach. IL: Human Kinetics
 - Grineski, S., (1996). Beden Eğitimi İşbirliğiyle Öğrenim. (Çev:Selim Yeniçeri), İstanbul: Beyaz Yayınları.
 - Jhonson, D.W. and Jhonson, R.T., (1994). Learning Together. Handbook of Cooperative Learning Methods. (Ed: Shlomo Saharan). London: Greenwood Press, p.51-65.
 - Johnson, D.W. and Johnson, R.T., (1995). Colloboration and Cognition. USA: Cooperative Leraning Center.
 - Johnson, D.W. and Johnson, R.T., (2000). How can we put cooperetive learning into practice. The Science Teacher. 67(2).
 - Johnson, D.W., Johnson, R.T., and Smith K.A., (1998). Maximizing Interaction Through Cooperative Learning . ASEE Prism. 7 (27).
 - Kirazoęlu, Z., (200), Ünitelere Göre Hazırlanmış Oyunlar. Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları.
 - Koçak, S. ve Kiracı, S., (1997). Beden Eğitimi Geliştirilen Tutumlarda Cinsiyet Belirleyici Bir Unsur mudur? I. Uluslararası Spor Psikolojisi Sempozyumu Bildiriler Kitabı. Ankara: Bağırgan Yayınevi.
 - Mohnsen, B.S., (1997). Teaching Middle School Physical Education. IL: Human Kinetics.
 - Özcan, B., (2009). Aktif öğretim ve klasik öğretim yöntemlerinin badminton ders konusuna yönelik duyuşsal ve psikomotor erişi düzeylerine etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Tez No. 137.
 - Pehlivan, Z., (1998), Beden Eğitimi Dersi İçin Tutum Ölçeği. V. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Özetleri (5-7 Kasım 1998), Ankara: H. Ü. Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu.
 - Saban, A., (2000). Öğrenme Öğretme Süreci: Yeni Teori ve Yaklaşımlar. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
 - Senemoęlu, N., Gömleksiz, M. ve Üstündaę, T., (2001). Modül I: Öğrenimin Oluşumu "Öğretme Model, Strateji ve Teknikleri". Ankara: MEB Yayınevi.
 - Sertaş, M., (1998). İlköğretim olulları IV. Sınıf beden eğitimi dersi öğretimine yarışmalı öğrenme ve işbirlikli öğrenme yönteminin etkileri, Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
 - Sharan, S., (1994). Handbook of Cooperative Learning Methods. (Ed: Shlomo Sharan), London: Greenwood Press.
 - Sharan, Y. and Sharan, S., (1992). Expanding Cooperative Learning Through Group Investigation. New York: Teachers College Press.
 - Slavin, R.E., (1994). "Student Teams-Achievement Division", (Ed: Shlomo Sharan), Handbook of Cooperative Learning Methods. London: GreenWood Press.
 - Uluğ, F., (1999). Eğitimde Grup Süreçleri. Ankara: Türkiye ve Orta Doęu Amme İdaresi Enstitüsü Yayın No: 295.
 - Vannier, F. and Foster, M., (1968). Teaching Physical Education in Elementary School. Philadelphia: W.B. Saunders Company.
 - Yavaş, M. ve İlhan, A., (1997). Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri. 2. Baskı, Bursa: Melisa Matbaacılık.
 - YÖK, (2010). Ulusal Tez Merkezi, <http://tez2.yok.gov.tr/>, Erişim tarihi: 15.02.2010.